

Til: PMR

Dato:
06.03.20178
Deres ref.:
Vår ref.:
2018/1541

Tiltak for å øke gjennomstrømming på Masterstudiet i rettsvitenskap

Fakultetsstyret ble i desember 2017 fremlagt budsjett for 2018 og langtidsbudsjett for 2018-2020. I saken ble styret presentert med et forslag om å endre reglene for gjentak av eksamen for å redusere kostnadene og øke inntektene gjennom økt gjennomstrømming.

Finansieringsmodellen for universitetet er endret med virkning fra og med 2018, antall oppnådde kandidater er innført som nytt kriterium. Dette er finansiert ved en omfordeling av midler fra studiepoengsproduksjon, og satsene for studiepoeng er redusert med ca. 15 %. Den nye modellen gir et potensiale for økt inntekt ved forbedret gjennomføring, men det er også økt risiko for reduserte inntekter. Det blir viktigere enn tidligere å få studentene gjennom på normert tid.

Punktet knyttet til gjentakreglene er et av flere mulige tiltak som kan å øke gjennomstrømmingen på studiet, men styret reiste spørsmål om det var hensiktsmessig og formelt riktig at fakultetsstyret skulle beslutte slike endringer. Dette punktet ble derfor endret til:

"Reduksjon av eksamenskostnader og økt inntekt gjennom bedre gjennomstrømming. Målet er en kostnadseffekt på ca. 400.000 fra 2019 og en mulig inntektseffekt på rundt 600 000 kr årlig på lengre sikt."

Se V-sak 2 i protokoll fra styremøte 17. desember 2017:

<http://www.jus.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2017/171211/protokoll.html>

Fakultetet ønsker å se på flere tiltak for å øke gjennomstrømmingen på masterstudiet i rettsvitenskap, dette er knyttet til årsplanarbeidet for 2018. PMR og andre organer har allerede vedtatt flere tiltak vi mener vil ha en positiv effekt på gjennomstrømming:

- Faste grupper gjennom semesteret, økt satsning på muntlig og skriftlig ferdighetstrening
- Målrettet satsing på studiestartprogrammet

Eksamensseksjonen

Postadr.: Postboks 6706 St. Olavs plass,
0130 Oslo
Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

Gjennomføringsgrad for masterstudiet i rettsvitenskap

Gjennomføringsgraden for masterstudiet i rettsvitenskap (MiR) er svært lav, følgende tabell med tall hentet fra Tableau studiedata følger kullene som startet på MiR våren 2011-høst 2012 og undersøker hvor stor andel av kullet som har oppnådd grad til normert tid:

	Andel fullførte til normert tid	Andel fullførte 5,5 år	Andel fullførte 6 år	Andel fullførte 6,5 år	Andel fullførte 7 år
Kull start 2011 vår	14 %	29 %	42 %	51 %	51 %
Kull start 2011 høst	17 %	34 %	47 %	47 %	
Kull start 2012 vår	21 %	39 %			
Kull start 2012 høst	20 %				

Det er først når man har en gjennomføringstid som legger til 1,5 semestre på normert tid at ca. halvparten av studentene på kullet har fullført graden master i rettsvitenskap. Ved undersøkelsen av kullene før dette finner vi at full gjennomføringsgrad for kullene på rettsstudiet ikke blir høyere enn 60-65 %, frafallet ligger jevnt over på opp mot 30 %, de resterende på kullet er studenter med svært lav studieprogresjon.

Til sammenligning er gjennomføringsgrad til normert tid på alle 2-årige masterprogrammer ved fakultetet på mellom 51-60 %. På de 1,5-årige engelskspråklige mastergradene varierer tallene, men de ligger på mellom 30-60 % gjennomførte kandidater til normert tid.

En viktig forskjell mellom de 1,5-årige og 2-årige masterprogrammene og vårt 5-årige masterprogram er at studentene som gis opptak til førstnevnte er eldre, har studieerfaring og er trolig mer sikre på studievalget de har tatt. Studenter som får opptak til vårt 5-årige masterprogram kan sammenlignes med andre bachelorstudenter, da de kommer gjerne rett fra videregående, og trolig noe mer usikre på hva de faktisk ønsker å studere. Frafallet er aller høyest mellom 1. og 2. semester, og man ser at det er flere av de som får tilbud på høsten som takker nei, enn de som får tilbud på våren, som nok har sammenheng med at det er flere andre studietilbud på høsten som de heller ønsker å starte på.

I 2013 gjennomførte fakultetet en frafallsundersøkelse, denne tok utgangspunkt i de studentene som fikk opptak høsten 2005, og hadde følgende funn:

- Det største frafallet skjer etter 1. og 3. studieår.
- SV og HF er hovedsakelig de fakultetene som tar imot våre studenter som faller i fra.
- Mange studenter på Masterstudiet i rettsvitenskap produserer mange studiepoeng, men uten å fullføre en grad.
- Ved Masterstudiet i rettsvitenskap er gjentak av eksamen svært høyt.
- Halvparten av studentene ved Masterstudiet i rettsvitenskap bruker lengre tid enn normert.
- 40 % av studenten som tas opp til Masterstudiet i rettsvitenskap slutter eller flytter før fullført grad.
- Eldre studenter bruker lengre tid på studiet og fullfører i mindre grad enn yngre studenter.
- Det er små forskjeller i fullføringsgraden mellom menn og kvinner.
- UiO har noe dårligere fullføringsgrad enn UiB, men noe bedre enn UiT.

Det er viktig å redusere frafallet, samtidig kan man ikke fjerne frafall helt, særlig da rettsvitenskap er et studium som tar opp studenter rett fra videregående. Gjennomstrømmingen på studiet vil forbedres ved å redusere frafallet, men den vil også forbedres dersom en større andel av studentene fullfører til normert tid, eller etter 5,5 år (ett semesters forsinkelse).

Lav gjennomstrømming på master i rettsvitenskap vil få større økonomiske konsekvenser i den nye finansieringsmodellen, videre kun 20 % gjennomført etter normert tid så lavt at det uavhengig av økonomi bør gjøres tiltak for å bedre dette.

Gjentak av eksamen

En viktig grunn for at studentene på MiR bruker lengre tid enn normert er gjentak av eksamen. Mellom 40-50 % av alle gjentak på UiO gjennomføres på juridisk fakultet, videre er ca. 85 % av alle gjentak på fakultetet gjentak gjennomført på masterstudiet i rettsvitenskap. Dette er til tross for at det er det eneste studieprogrammet ved UiO som har en kvote på frivillige gjentak av eksamen.

Kostnader forbundet med gjentak er i første omgang økte sensurkostnader, gjentak av en bestått eksamen har ingen inntektsside, kun en kostnadsside. Videre får fakultetet reduserte inntekter grunnet lavere gjennomstrømming på programmet.

PMR bes diskutere følgende mulige tiltak for å redusere antall gjentak:

1. Gjeninnføring av emnesperren

På 2004-studieordningen var det reduserende tiltaket på gjentak av eksamen en emnesperre. Emnesperren fungerte slik at du ikke kunne gjenta en avdelingseksamen dersom du hadde avlagt eksamen i avdelingen over. Emnesperren var både faglig og økonomisk begrunnet, gjennom emnesperren sørget man for at studentene tok eksamen med andre som var på samme nivå.

Emnesperren ble opphevet 29. mars 2011 etter gjennomgang av reglene for gjentak av eksamen i PMR. JSU argumenterte for at kombinasjonen av emnesperren og kvote på frivillige gjentak gjorde

det svært vanskelig for studentene og ønsket å øke antall forsøk i kvoten, PMR vedtok imidlertid å beholde antall forsøk i kvoten men fjerne emnesperren.

Da emnesperren er opphevet er det mange studenter som velger å vente med å bruke gjentakene sine, også bruker hele kvoten på slutten av studiet. Hvert semester er det ca. 40-50 studenter som har oppnådd grad, men som ikke ønsker å få graden utstedt da de vil bruke ett semester eller to på å gjenta emner. Studenter som har kommet svært langt på studiet, eller er ferdige jurister kan således gjenta emner på de første studieårene og blir sammenlignet med studenter som trolig ikke har utviklet like god juridisk metode.

For noen studenter vil en eventuell emnesperre forsinke noe av progresjonen, dersom de er usikre på om de vil gjenta et emne, vil de kanskje avvente å avlegge neste emne. Men vi legger til grunn at det i sum vil virke reduserende på antall gjentak, vi antar også at det vil ha en reduserende effekt på antallet som utsetter å få utstedt grad. Videre har tiltaket en faglig side med at en emnesperre vil sørge for at studentene tar eksamen med andre som er på forholdsvis samme nivå.

En eventuell gjeninnføring av emnesperren må utredes utover hva som er fremlagt her, med tanke på kombinasjon med kvote på gjentak, overgangsregler m.m. Antall forsøk på eksamen og eventuelle begrensninger av antall forsøk er hjemlet i Forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo § 5.6, et forslag om emnesperre på MiR vil således måtte vedtas av Universitetsstyret.

2. Reduksjon av kvoten fra 4 til enten 3 eller 2 frivillige gjentak.

Fakultetsstyret ble fremlagt et forslag om å redusere kvoten på frivillige gjentak av eksamen. Dette er et tiltak som vil få umiddelbar økonomisk effekt, da reduksjon av kvoten vil redusere antall gjentak også således kostandene fakultetet har med gjentak av eksamen.

Imidlertid kan tiltaket for noen studenter forsinke progresjonen da de kan velge å utsette å avlegge eksamen dersom de ikke føler seg tilstrekkelig forberedt og vet det er vanskelig å gjenta emnet.

En eventuell reduksjon i kvoten må utredes utover hva som er fremlagt her. Antall forsøk på eksamen og eventuelle begrensninger av antall forsøk er hjemlet i Forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo § 5.6, et forslag om reduksjon av kvoten vil således måtte vedtas av Universitetsstyret.

3. Reduksjon av kvoten for studenter som har innpassing av emner

Det er stadig flere av de som får opptak til masterstudiet i rettsvitenskap som får innpasset emner fra UiB, UiTø eller fra høyskolene som tilbyr bachelorgrader i juss. Per i dag har studenter som starter på 4. studieår med en innpasset bachelorgrad i juss like mange gjentakforsøk som de som starter på 1. studieår, noe som gir dem en fordel. Flere velger å avlegge eksamen i emner som de allerede har fått innpasset, noe som krever mye administrative ressurser, både knyttet til

veiledning av studentene, selve innpassingsvedtaket må gjentas og det kompliserer arbeidet med utstedelse av grad.

UiB har valgt å redusere kvoten for de som har fått innpasset emner og administrasjonen vil anbefale at vi gjør det samme her. Dersom PMR er positiv til dette vil administrasjonen utarbeidet et forslag til vedtak om slik justering av kvoten for studenter som har innpasset emner. Antall forsøk på eksamen og eventuelle begrensninger av antall forsøk er hjemlet i Forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo § 5.6, et forslag om reduksjon av kvoten for studenter med innpassing vil således måtte vedtas av Universitetsstyret.

4. Splitte opp emner

Ved undersøkelse av hvilke emner som har høyest gjentakspersent er det særlig JUS3111 og JUS4211 som peker seg ut som emner med svært høy andel gjentak. Det er flere faglige grunner til at dette er emner som studentene ønsker å forbedre resultat på, men begge er også store 30 stp emner.

Tabell som viser studiepoengsproduksjon i 60 stp enheter på gjentak fra DBH:

Studiepoengsproduksjon i 60 stp enheter gjentak						
Emnenavn	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Examen facultatum, rettsvitenskapelig variant	1,67	1,5	2,67	1,67	3,17	3,33
Formuerett I	30,5	42,5	31	40,5	45	48,5
Formuerett II	6	13,67	17,33	21,33	15,33	
Formuerett II					0	5,6
Forvaltningsrett	1	5	9	15	26	47
Metode og etikk	7,33	16,33	12	8,67	11,5	12,83
Privatrett I	1,67	2,67	7	10,33	17,67	22,33
Privatrett II	0	4	4	10,5	21	18,5
Prosess og strafferett	17,5	58,5	62,5	52,5	45,5	64,5
Retts historie					0	0,67
Statsforfatning og internasjonal rett	5,33	3,67	7,33	9,67	13	11,67

Å splitte opp emner er et tiltak som kan redusere gjentak, men emner skal ikke splittes opp med mindre det er en faglig grunn for det. Videre vil oppsplitting av emner øke eksamenskostnadene knyttet til ordinær eksamen.

Oppsplitting av emner er en større faglig prosess som vil kreve faglig og administrativ utredning dersom det er ønskelig å gå videre med dette tiltaket.

5. Gå fra karakterskala til bestått/ikke bestått på noen emner

Å gå fra karakterskala til bestått/ikke bestått (B/IB) på noen emner vil ha en umiddelbar reduserende effekt på antall gjentak, imidlertid er dette et viktig faglig spørsmål.

B/IB har blitt diskutert som tiltak i forbindelse med læringsmiljø og karakterpresset på studiet. Imidlertid kan overgang til B/IB på noen emner føre til økt karakterpress på de emnene som har karakterskala.

B/IB ble også tatt opp som forslag fra salen under sensorkonferansen ved fakultetet høsten 2017.

Overgang til B/IB er et faglig spørsmål som vil kreve faglig og administrativ utredning dersom det er ønskelig å gå videre med dette tiltaket.

Regelverk knyttet til permisjon fra studiet

I forbindelse med vurdering av tiltak for å bedre gjennomstrømningen ved fakultetet har administrasjonen sett nærmere på regelverket rundt permisjoner; *Forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo §§ 7.2(2), (5) og (8) og Nærmere regler for Det juridiske fakultet § 1-3.*

Etter Nærmere regler for Det juridiske fakultet § 1-3(1) må en student være registrert et semester for å kunne søke om permisjon. Etter § 1-3(2) kan det innvilges permisjon i to semestre uten at særskilt grunn gis (ugrunnet/udokumentert permisjon), og ytterligere permisjon kan kun gis der studenten har bestått 120 studiepoeng i studieprogrammet. Unntak gis i særskilte dokumenterte tilfeller, som sykdom og fødsel/adopsjon.

Studenter søker gjerne om permisjon ved opptak til andre studieprogram ved UiO eller eksterne læresteder, opphold i utlandet, arbeid/engasjement ved ambassade, arbeid eller toppidrett. Ofte oppgir ikke studenten noen grunn til behovet for permisjon i sin søknad. Permisjon innvilges ikke i mer enn to semestre, og ytterligere permisjon gis ikke før studenten har bestått 120 nye studiepoeng i studieprogrammet. Unntak gis i særskilte tilfeller som blant annet sykdom, fødsel, omsorg for barn og militærtjeneste.

Dersom en student blir syk eller er gravid i første semester i studieprogrammet, oppfordres vedkommende til å søke om utsatt studiestart. Vanligvis innvilges utsatt studiestart i to semestre, til neste ordinære opptak. I tilfeller som sykdom/graviditet/adopsjon kan fakultetet innvilge utsatt studiestart i ett semester.

Til sammenligning med de andre masterstudiene i rettsvitenskap, gis det vanligvis ikke permisjon på ugrunnet/udokumentert grunnlag i mer enn to år i løpet av studietiden ved UiT, og ved UiB gis det kun permisjon i inntil ett år i løpet av studietiden. Som nevnt må man ved UiO bestå 120 studiepoeng i studieprogrammet før ytterligere permisjon utover ett år kan gis på ugrunnet/udokumentert grunnlag. Både ved UiT og UiO er det tilstrekkelig at man har vært student i ett semester før man kan søke om permisjon. Ved UiB må man i tillegg ha produsert 40 studiepoeng før man kan søke om ubegrunnet/udokumentert permisjon. Spørsmålet er om fakultetet bør stramme inn reglene, slik at det i disse tilfellene kun innvilges permisjon i inntil to semestre **en gang** i løpet av studietiden. Videre bør det vurderes om det bør være et krav om at man må ha bestått et bestemt antall studiepoeng for å kunne søke om permisjon på

ugrunnet/udokumentert grunnlag. Unntak bør foreligge ved sykdom, fødsel/adopsjon eller militærtjeneste, samt andre særskilte tilfeller.

Er det ønskelig at administrasjonen ser nærmere på følgende mulige endringer:

- Man kan ha permisjon i inntil to semestre **en gang** i studietiden. Unntak i særskilte tilfeller som sykdom, fødsel/adopsjon m.m. Det bør spesifiseres at dette er uavhengig av at man har fått nytt opptak
- I tillegg til å være registrert student ett semester, må studenten også ha avlagt og bestått 30 studiepoeng før man kan søke om permisjon. Unntak i særskilte tilfeller.
- Permisjon kan ikke innvilges dersom dette vil innebære at studenten får et studieløp som blir lengre enn ti år. Unntak i særskilte tilfeller.

I tillegg til permisjoner, innvilges det også i særskilte tilfeller utvidet studieprogresjon. Etter *Forskrift om studier og eksamener ved UiO § 7.2 (3)* kan en programstudent, etter fastsatt måte og frister, søke utvidet studieprogresjon ved forsinkelse i studiegjennomføringen. Dette er videre behandlet i *Nærmere regler for Det juridiske fakultet § 1-4*, hvor det fremgår at utvidet studieprogresjon kun innvilges for studenter som har særskilte behov og at slike søknader kun innvilges i særskilte tilfeller. Søknad om utvidet studieprogresjon innvilges ikke dersom det særskilte behovet ikke er dokumentert.

Både permisjoner og utvidet studieprogresjon kan påvirke gjennomstrømmingen i studieprogrammene. Imidlertid er det ikke en så stor del av studentmassen dette gjelder, slik at administrasjonen kan vanskelig se hvordan reglene kan innskrenkes mer enn de som er foreslått til vurdering over i regelverket om permisjon.

Andre tiltak for å øke gjennomstrømmingen

Det er ønskelig å vurdere andre tiltak for å øke gjennomstrømmingen på MiR, og PMR bes komme med forslag til mulige tiltak.

Fakultetet ønsker våren 2018 å undersøke om det er mulig å proaktivt kontakte studenter på programmet som er forsinket, tilby studieveiledning og tilpasset studieplan for å innhente forsinkelse. Dette er et tiltak som vil kreve økte administrative ressurser. Fakultetet har kun to studieveiledere som jobber 50 % av stillingen opp mot studieveiledning/studentsaker på MiR, det er til enhver tid 2 500 aktive studenter på MiR.

Videre prosess

På bakgrunn av vedtak i Fakultetsstyret bes PMR gi sine innspill til de ulike tiltakene for å redusere gjentak av eksamen, om det er ønskelig å stramme inn på reglene knyttet til permisjon på studiet og eventuelle andre tiltak for å øke gjennomstrømmingen på studiet. På bakgrunn av PMRs tilbakemeldinger utarbeider administrasjonen forslag om vedtak som vil bli fremlagt PMR igjen i løpet av våren 2018.

Med hilsen

Erling Hjelmeng

Prodekan for studier

Saksbehandler:

Kristin Steen Slåttå

22 85 98 61, k.s.slatta@jus.uio.no